

KVALITETSDEKLARATION

Livsmedelsförsäljning fördelad på varugrupper

Ämnesområde

Handel med varor och tjänster

Statistikområde

Inrikeshandel

Produktkod

HA0103

Referenstid

Kalenderår 2024

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	3
1.2.1 Objekt och population	3
1.2.2 Variabler	3
1.2.3 Statistiska mått	3
1.2.4 Redovisningsgrupper	4
1.2.5 Referenstider	4
2 Tillförlitlighet	4
2.1 Tillförlitlighet totalt	4
2.2 Osäkerhetskällor	4
2.2.1 Urval	4
2.2.2 Ramtäckning	4
2.2.3 Mätning	5
2.2.4 Bortfall	5
2.2.5 Bearbetning	5
2.2.6 Modellantaganden	5
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	6
3 Aktualitet och punktlighet	6
3.1 Framställningstid	6
3.2 Frekvens	6
3.3 Punktlighet	6
4 Tillgänglighet och tydlighet	6
4.1 Tillgång till statistiken	6
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	7
4.3 Presentation	7
4.4 Dokumentation	7
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	7
5.1 Jämförbarhet över tid	7
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	7
5.3 Sam användbarhet i övrigt	7
5.4 Numerisk överensstämmelse	8
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	8
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	8
C Bevarande och gallring	8
D Uppgiftsskyldighet	8
E EU-reglering och internationell rapportering	8
F Historik	9
G Kontaktuppgifter	9

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Syftet med Livsmedelsförsäljningsstatistiken är att årligen belysa livsmedelskonsumtionen i Sverige. Statistiken används främst som underlag för beräkningar av hushållens konsumtionsutgifter och konsumentprisindex.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Huvudsakliga användare är Nationalräkenskaperna (NR) och Konsumentprisindex (KPI) vid SCB. NR använder livsmedelsförsäljningsstatistik för beräkningar av hushållens konsumtionsutgifter och KPI för beräkning av vikter samt vid urval av representantvaror. Livsmedelsförsäljningsstatistiken används också av allmänhet och journalister, inte minst för att följa försäljningsutvecklingen av ekologiska varor.

1.2 Statistikens innehåll

Den statistiska målstorheten är total livsmedelsförsäljning fördelad efter varugrupper.

1.2.1 Objekt och population

Intressepopulationen utgörs av samtliga svenska enheter som sålt livsmedel i Sverige under det aktuella referensåret. För att beskriva intressepopulationen används en målpopulation där målobjekten utgörs av juridiska enheter (JE). Målpopulationen utgörs av JE klassificerade inom detaljhandeln, bransch 47, enligt svensk näringsgrensindelning SNI 2007. Avvikelsen mellan intresse- och målpopulation utgörs av de JE som säljer livsmedel men till största delen säljer andra varor eller tjänster och därför är klassificerade till en bransch utanför detaljhandeln.

Mål- och observationsobjekt sammanfaller i statistiken.

1.2.2 Variabler

Målvariabeln är JE:s livsmedelförsäljning inklusive mervärdesomsättningsskatt (moms).

Intresse- och observationsvariabel sammanfaller med målvariabeln.

1.2.3 Statistiska mått

Statistikens målstorhet anges i *summa* fördelad över varugrupper.

Förutom i *löpande priser* beräknas livsmedelförsäljningen även i *fasta priser*. Fastprisberäkningen görs på NR:s varugruppernivå och bygger på prisuppgifter från KPI.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Statistiken redovisas inom SCB efter KPI:s behov av varugrupsindelning. Totalt utgör de 142 olika varugrupper.

Statistiken publiceras fördelat efter olika varugrupper enligt standarden Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP). Från och med publicering av referensår 2024 användes COICOP 2018, varvid även jämförelseåret 2023 räknats om enligt ny standard. Tidigare publiceringar har genomförts utifrån COICOP 1999.

Redovisningen sker för varugrupper inom COICOP:s varugrupper 01 (Livsmedel och alkoholfria drycker) och 02.1 (Alkoholhaltiga drycker). Ingen publicering uppdelad på bransch eller branschgrupp sker.

1.2.5 Referenstider

De statistiska målstorheterna avseende livsmedelsförsäljning hänför sig till kalenderår.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

I den genomgång av statistikens felkällor som görs i avsnitt 2.2 ligger tyngdpunkten på fel som kan kopplas till denna undersökning. Inga osäkerhetsmått eller osäkerhetsintervall tas fram för statistiken.

Statistiken bygger även på uppgifter från undersökningen KPI vilka används i omräkning från löpande till fasta priser (deflatering). Inget försök att kvantifiera osäkerheten i KPI görs i föreliggande kvalitetsdeklaration.

2.2 Osäkerhetskällor

De osäkerhetskällor som bedöms ha störst betydelse för tillförlitligheten i statistiken är klassificeringen av livsmedelsförsäljning efter detaljerad varugrupp (se avsnitt 2.2.5) samt att modellberäkning krävs för delar av målpopulationen vad gäller varugrupsfördelningen (se avsnitt 2.2.6).

2.2.1 Urval

Inget urval dras.

2.2.2 Ramtäckning

I november under referensåret fastställs ramen med hjälp av en ögonblicksbild av SCB:s företagsdatabas (FDB). Ögonblicksbilden är en del av SCB:s system för samordnad urvalsdragning (SAMU). Rampopulationen utgörs sedan av aktiva JE som uppfyller kriterierna för att ingå i rampopulationen. I stora delar överensstämmer ram- och målpopulationen, dock förekommer några situationer som innebär brister i ramtäckningen, nämligen:

- 1) JE som säljer livsmedel men till största delen säljer andra varor och/eller tjänster och därför är klassificerade till en bransch utanför detaljhandeln.

- 2) JE som vid ramtidpunkten har inaktuella uppgifter i FDB gällande aktivitetsstatus och/eller bransch, vilket beror på eftersläpningar i de källor som används för FDB:s registerunderhåll.

Den potentiella under- och övertäckning som beskrivs ovan leder till att statistiken behäftas med täckningsfel. Täckningsfel enligt 1) och 2) bedöms som litet.

2.2.3 Mätning

Uppgifter om livsmedelsförsäljning per JE beräknas med hjälp av momsdeklarationer som samlas in av Skatteverket (SKV). Det innebär i praktiken försäljning av varor som sålts med 12 procents momssats. Momsdeklarationerna levereras till SCB och sammanställs till ett heltäckande administrativt register (SCB:s så kallade Momsregister). Både SKV och SCB utför kontroller och beräknad livsmedelsförsäljning bedöms därför hålla god kvalitet och inte bidra till mätfel. Uppgifter avseende alkoholvaror som säljs direkt till konsument bedöms hålla god kvalitet.

SCB erhåller kassaregisterdata från de största dagligvarublocken som motsvarar ungefär 80 procent av marknaden. Uppgifterna i kassaregisterdatat bedöms hålla god kvalitet.

2.2.4 Bortfall

Inget bortfall förekommer

2.2.5 Bearbetning

Livsmedelsförsäljningen i kassaregisterdatat klassificeras enligt den detaljerade varugrupsnivån som KPI behöver. Klassificeringen sker både maskinellt och manuellt och tveksamheter kan uppstå då det inte alltid går att utläsa av artikelnamnet vilket livsmedel som avses. Det förekommer också att en vara kan passa in i flera varugrupper, alternativt inte ser ut att passa in i någon varugrupp. Detta beror på att definitionen av varugrupper inte är helt fullständig. Klassificeringen grundas då på en subjektiv bedömning av den person som utför klassificeringen. På lägsta varugrupsnivå kan både den manuella och maskinella klassificeringen i enstaka fall bli felaktig men klassificeringen ger dock bra resultat på en aggregerad nivå.

Eventuella brister uppkomna under bearbetningen bedöms ha liten påverkan på tillförlitligheten totalt. Enskilda varugrupper kan påverkas mer.

2.2.6 Modellantaganden

Varugrupsfördelning för de JE som inte ingår i någon av ovan nämnda kedjor uppskattas via modell. Den modell för varugrupsfördelning som används har utarbetats per branschgrupp med hjälp av information från tidigare utredningar. För en JE tillhörande en viss detaljbransch används en varugrupsfördelning knuten till den aktuella branschgruppen för att beräkna livsmedelsförsäljning per varugrupp.

Cirka 40 procent av livsmedelsförsäljningen hos JE som inte tillhör en kedja finns hos JE med detaljbransch "*Detaljhandel med brett sortiment, mest livsmedel, drycker och tobak*" (SNI2007 47111 och 47112). För att öka kvaliteten vad gäller varugrupsfördelning används information från kassaregisterdata som modell för dessa JE. Detsamma gäller JE inom detaljbranschen "*Detaljhandel med drivmedel*" (detaljbransch 47300). Den stora fördelen med varugrupsfördelning baserad på information i kassaregisterdata är att informationen är uppdaterad och speglar referensåret väl.

Livsmedelsförsäljning av egna märkesvaror (EMV) och ekologiska varor (EKO) för JE som inte ingår i någon kedja modellberäknas med hjälp av andelar som bygger på andel EMV respektive EKO per varugrupp i datakassaregistren.

JE som ingår i en kedja står för cirka 80 procent av den totala livsmedelsförsäljningen. För dem bygger varugrupsfördelningen på faktiska uppgifter inrapporterade i kassaregisterdata. Mot bakgrund av att varugrupsfördelningen modellberäknas för en liten andel (cirka 20 procent) av total livsmedelsförsäljning bedöms modellantaganden inte påverka statistiken i någon större omfattning.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Endast en slutlig version av statistiken tas fram.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

För Livsmedelsstatistiken gäller generellt att uppgifter kan redovisas ca 10 månader (260 dagar) efter referensårets utgång. Det betyder att statistik avseende referensår (t) framställs i september år (t+1).

3.2 Frekvens

Målstorheternas referenstid är kalenderår. Statistik avseende referensår (t) publiceras vanligtvis i september år (t+1).

3.3 Punktlighet

Publicering sker enligt publiceringsplan för Sveriges officiella statistik, <https://www.scb.se/hitta-statistik/publiceringskalendern/>.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Resultaten publiceras i rapporten *Livsmedelsförsäljningsstatistik*.

Uppgifter finns även tillgängliga i tre deltabeller på SCB:s webbplats (www.scb.se/HA0103) samt i två tabeller i Statistikdatabasen.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

I SCB:s statistik kring Handel med varor och tjänster finns möjlighet att ta del av statistik på finare redovisningsnivå än de produktgrupper som publiceras, det är möjligt att på uppdragsbasis få tillgång till mer detaljerad statistik än vad som publiceras på SCB:s webbplats. För att undvika risken att röja enskilda personer eller företag röjandekontrolleras materialet innan leverans av data. Enklare frågor kring Handel med varor och tjänster kan besvaras via telefon eller e-post utan kostnad.

4.3 Presentation

Text, tabeller och diagram över livsmedelsförsäljningen uppdelat på varugrupper enligt COICOP presenteras i tabeller och diagram i SM, serie HA24 – Livsmedelsförsäljningsstatistik.

4.4 Dokumentation

Produkten är dokumenterad i denna kvalitetsdeklaration och i STAF. För tidigare årgångar finns Beskrivning av statistiken i stället för kvalitetsdeklaration samt i SCBDok istället för STAF. Det slutliga observationsregistret finns dokumenterat i Metaplus. Samtliga dokumentationer nås via SCB:s webbplats (www.scb.se/HA0103) under rubriken Dokumentation.

5 Jämförbarhet och sam anvä ndbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Från och med referensår 2021 bygger fördelningen vad gäller livsmedelsförsäljning per varugrupp i högre grad på uppgifter från kassaregisterdata. En metodförändring genomfördes för referensår 2021 där den tidigare urvalsundersökningen ersatts av modellberäkningar utifrån de inkomna kassaregistren från år 2016.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Den livsmedelsförsäljning som publiceras fördelad efter varugrupp enligt COICOP är jämförbar mellan åren från referensår 2016 till 2023. I och med publicering av referensår 2024 görs en övergång från COICOP 1999 till COICOP 2018. Jämförelseåret 2023 finns även publicerat i ny COICOP.

5.3 Sam anvä ndbarhet i övrigt

Tidigare har Statens jordbruksverk (SJV) tagit fram värdeuppgifter om livsmedelskonsumtionen, den så kallade Direktkonsumtionen. Med Direktkonsumtion avses de totala leveranserna av livsmedel från producenter till enskilda hushåll och storhushåll samt producenternas hemmaförbrukning (den s.k. naturakonsumtionen). De konsumerade kvantiteterna redovisas, så långt beräkningsunderlaget tillåter i den form som produkterna når konsumenten d.v.s. såsom jordbruksprodukter, halvfabrikat, djupfrysade varor och färdiglagad mat. Uppgifterna avser i princip varornas nettovikter (exkl. emballage) vid leveransen till den slutlige konsumenten.

I denna undersökning beräknas livsmedelsförsäljningen inom handeln. SJV:s och SCB:s ansatser är därmed inte lika och uppgifterna kan inte jämföras. Skillnaderna mellan SJV och SCB:s beräkningar är i princip att SJV även gjorde beräkningar av livsmedelskonsumtionen inom restauranger, storkök och av naturakonsumtionen

5.4 Numerisk överensstämmelse

Inga brister har noterats vad gäller den numeriska överensstämmelsen mellan olika statistikvärden.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

Livsmedelsförsäljningsstatistiken ingår i Sveriges officiella statistik.

För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter ([SCB-FS 2016:17](#)) om kvalitet för den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen ([2009:400](#)). Vid behandling av personuppgifter, dvs. information som direkt eller indirekt kan hänföras till en person som är i livet, gäller lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt EU:s dataskyddsförordning ([2016/679](#)).

C Bevarande och gallring

Enligt beslut från Riksarkivet RA-MS [1998:7](#) kan SCB gallra frågeformulär efter tidigast 12 månader. Observationsregister med registeruppgifter och primärdata överlämnas till Riksarkivet så snart de inte behövs i produktionen. Systemdokumentation bevaras och överlämnas till arkivet. Program och dylikt gallras när de inte behövs för bearbetningar.

Det finns för närvarande inget tillämpningsbeslut för arkivering och gallring för undersökningen, det kommer dock att tas fram.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet gäller enligt lagen ([2001:99](#)) om den officiella statistiken, förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt SCB:s föreskrifter ([SCB-FS 2016:7](#)).

E EU-reglering och internationell rapportering

Statistiken är inte EU-reglerad.

Uppgifter om den ekologiska försäljningen av livsmedel har ingått i statistikrapporter som skickats till Eurostat.

F Historik

Statens jordbruksverk (SJV) upphörde med sina värdeberäkningar av livsmedelskonsumtionen från och med redovisningsåret 2000. Jordbruksverket har gjort beräkningar över livsmedelskonsumtionen sedan 1940-talet. Jordbruksverket gör fortfarande kvantitetsberäkningar av livsmedelskonsumtionen men dock inga värdeberäkningar. Sedan redovisningsår 2000 gör SCB livsmedelsförsäljningsberäkningar för att tillgodose de behov som Nationalräkenskaperna och KPI har.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Statistiska centralbyrån, SCB
Kontaktinformation	Hugo Lindblom, ESA/NUP/NS
E-post	hugo.lindblom@scb.se
Telefon	010-479 62 06